

Eeva-Johanna Eloranta sd ym.

Lakialoite laiksi kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain (38/1978) 2 lukuun uusi 21 §, jonka mukaan luottosopimus etämyynnissä edellyttää asiakkaan vahvaa tunnistamista.

PERUSTELUT

Psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurto, jossa satojen ja ehkä jopa kymmenientuhansien terapia-asiakkaiden potilas- ja henkilötiedot on vuodettu verkkoon, on järkyttänyt etenkin tietovuodon uhriksi joutuneita. Hoitosuhteen yksityisyys ja luottamuksellisuus on yksi suurimmista luottamuksen alaisista asioista, ja se on nyt monen ihmisen osalta rikkoutunut.

Tapaus osoittaa, että emme ole yhteiskuntana riittävästi varautuneet kyberrikollisuuteen, kun näin suuri määrä ihmisiä joutuu tietovuodon seurauksena alttiiksi identiteettivarkauksille. Tämä poikkeuksellinen tietovuoto herättää monia kysymyksiä ja lainsäädännön muutostarpeita erityisesti henkilötunnusten tunnistekäyttöön liittyen.

Tällä hetkellä henkilötunnus eli yksilön identiteettinumero riittää monissa yhteyksissä mm. verkkokaupassa, Postissa, Patentti- ja rekisterihallituksessa sekä Digi- ja väestötietovirastossa riittäväksi tunnistautumisen välineeksi. Satojen ja jopa tuhansien ihmisten henkilötunnusten paljastuminen verkossa pakottaa meidät pohtimaan pelkän henkilötunnuksen käytön kieltämistä tunnistena ilman vahvaa tunnistamista.

Tällä hetkellä on mahdollista tehdä ostoksia netissä, hakea lainaa tai pikavippejä ja tilata erilaisia palveluita ilman vahvaa sähköistä tunnistamista. Kaikenlainen luotollinen myynti, tilaaminen ja lainan sekä pikavippien ottaminen niin verkossa kuin muuallakin, jossa käytetään pelkkää nimeä ja henkilötunnusta identifiointiin, tulee kieltää kokonaan. Sen sijaan tulee aina edellyttää vahvaa tunnistamista (mobiilivarmenne, pankin tunnukset tms.).

Tällä hetkellä pelkän henkilötunnuksen varkaudella voidaan aiheuttaa ja on aiheutettu valtavia vahinkoja syyttömille ihmisille. Identiteettivarkaus tulee usein ilmi vasta siinä vaiheessa, kun uhri saa perintäkirjeitä liittyen ostoksiin, joita hän ei tiedä tehneensä, tai lainoihin, joita hän ei tiedä ottaneensa. Tämän jälkeen rikoksen uhri joutuu ottamaan yhteyttä laskuttajiin, tekemään ri-

Lakialoite LA 94/2020 vp

kosilmoituksen ja maksamaan omaehtoisen luottokiellon hankinnasta, joka sekään ei silti täysin suojaa tietojen väärinkäytökseltä.

Ostoksen tekeminen esimerkiksi verkkokaupassa saattaa siis onnistua tietämällä ainoastaan ihmisen nimi ja henkilötunnus. Myös osoitetieto vaaditaan, mutta toimituksen voi valita muuhunkin osoitteeseen. Joissain tapauksissa tilauksen tekeminen onnistuu pelkkään pakettiautomaattiin ilman kotiosoitetta. Tekijä käyttää tilatessaan usein omaa tai keksittyä sähköpostiosoitetta ja puhelinnumeroaan saaden tällöin noutoilmoituksen ja ensimmäisen laskun itselleen. Uhri yleensä saa tietoonsa tilauksen vasta, kun kotiin tulee luottosopimus, maksumuistutus tai perintäkirje. Tilaus on uhrin nimissä, joten maksuvastuu on lähtökohtaisesti uhrilla ja uhri joutuu selvittämään asiaa, että saa maksuvastuun pois itseltään. Kun henkilötunnus on ammattirikollisen tiedossa, sitä usein käytetään monen eri maksunvälittäjän ostoksissa, pikavipeissä ja lainoissa, jotka kaikki kasaantuvat uhrin nimiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 lukuun uusi 21 § seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteissa

21 §

Asiakkaan tunnistaminen

Luottosopimus etämyynnissä edellyttää asiakkaan vahvaa tunnistamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 94/2020 vp

Helsingissä 25.11.2020

Eeva-Johanna Eloranta sd
Tarja Filatov sd
Merja Kyllönen vas
Kaisa Juuso ps
Maria Guzenina sd
Sebastian Tynkkynen ps
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Seppo Eskelinen sd